

Menneskesyn og kromosomer

Til de etiske overvejelser vedrørende forsterdiagnostik har vi »saxset« et debatindlæg fra Kristeligt Dagblad den 18. marts 2002

Det står værre til med menneskesynet end med kromosomerne.

Screening, kategorisering og fravalg af de uønskede. Nogle tanker når man står med sin søn med Downs syndrom i armene.

Under medicinsk lup

Af Carsten Overbeck

»Det er jo hårdt at få et barn der er noget i vejen med!« blev der omsorgsfuldt sagt. – Der er ikke noget i vejen med vores søn, Gud har givet ham et kromosom mere end han har givet de fleste – med vilje!

Vi lægger os forfærdende tæt op af nazistisk racehygiejne når vi fravælger mennesker på fosterstadiet, blot fordi de i forhold til vores normsæt er

Det er ikke vores skyld, men det er blevet vores ansvar

samfundet flere penge end det gennemsnitlige barn.

I sine første timer var han tæt på at miste livet. Da lægen sagde at han ville overleve, men at han måske havde Downs syndrom, åndede vi lettet op. Vi var slet ikke kede af det. »Nej, men det bliver I«, sagde hun. Vores søn er nu 2 år, foreløbig har han ikke været et problem for os, kun en velsignelse. Han har allerede kostet samfundet penge, men jeg tror vi har råd.

anderledes og kommer til at koste

Den lægevidenskabelige udvikling er i år 2002 nået dertil at man blandt skabningens mange variationer kan finde dem med et ekstra kromosom nr. 21 (Downs syndrom) og kan beskrive nogle forventede karakteristika i deres fysiske og psykiske udvikling. Om 50 år kan vi screene for meget mere: Hvem vil udvikle brystcancer i 60-årsalderen? Hvem vil få anorexi? Hvem er disponeret for at blive overvægtige og vil få fedmerelaterede sygdomme?

Jamen, hvor mange af os der læser dette blad, ville have overlevet hvis vores gener på fosterstadiet havde været udsat for den medicinske lup som hospitalerne har om 100 år. Jeg tror vi bærer en forestilling om at der findes to typer mennesker: Dem som der er noget i vejen med, og dem der ikke er noget i vejen med. Eftertiden vil vise os at vi alle tilhører den første kategori.

Jeg kan ikke lide kategorisering af mennesker. Kun vores gode opdragelse forhindrer os i at pege når vi siger: Mongolbørn, de er så kærlige og stædige og musikalske. Det er alt sammen sagt i en god mening for at være medlevende og måske trøste. Men det lyder som om det var den nye Toyota der bliver talt om: Godt optræk, lidt sløv på de lange lige stræk, irriterende motorlarm i kabinen. Den form for profetier over et nyt menneskes sind er lige så affejende som at påstå at dem fra Mols har ikke mange brikker at flytte med.

Vi har fået et kromosom mere i familien end vi havde ventet. Det er ikke vores skyld, men det er blevet vores ansvar. Man elsker ikke sine børn efter hvor kloge de er, men man er måske mere bekymret. Verden består af to slags forhold: Det vi mennesker har indflydelse på, og det vi ikke kan gøre noget som helst ved. Bekymring for hvordan det dog skal gå, er et livsvilkår for forældre, derfor kan vi lige så godt fokusere på det vi kan gøre noget ved.

- Vi skal lade være at tale om mennesker som vi taler om biler, men i ligestillet navn møde nye mennesker som det de er: Børn af den samme Gud med samme ret til at blive modtaget fordomsfrit.
- Vi skal lade være at frasortere Downbørn, Turnerpiger og ... Det er ikke kun de andre der er anderledes. Turen kommer til din slags en dag!
- Vi skal lade Gud blive den hånd hvori vi finder tryghed. Bekymringer vil forældre altid have, vi må ikke lade dem lamme vores evne til at leve livet med vore børn. Vi skal gøre hvad vi kan, han vil gøre resten!

Referencer:

Landsforeningen Downs Syndrom

Information om foreningens arbejde,
kontaktadresser mm.
www.downssyndrom.dk

Landsforeningen af Turner Kontaktgrupper i
Danmark - Forældregruppen

Turnerpiger og deres familier får lejlighed til at
møde ligestillede og etablere et netværk.
www.turner-syndrom.dk

I FN's The State of World Population 2005, The Promise of Equality: Gender Equity, Reproductive Health and the Millennium Development Goals finder man følgende beretning som indledning til en historie om

Den tavse drivkraft

Tragedien med Indiens ikke-fødte piger

Ranu kvalte sine første to børn få timer efter de var blevet født. Begge piger. Gift i en alder af 18 år i den tørkeramte, nordindiske stat Rajasthan. Ranu har været gravid syv gange. To sønner er døde af spædbørnsinfektioner, andre to graviditeter er blevet afbrudt fordi føtus var af hunkøn. Ranu er forstædigt nok meget beskyttende over for den lille dreng der i dag er hendes eneste levende efterkommer. Ikke desto mindre er hun fast besluttet: "Jeg vil dræbe de næste børn også hvis det viser sig det er piger," siger hun med en tilføjelse om at hun ikke har penge til deres bryllupper.

Hendes mand Muktar, som er montør, synes ikke at bekymre sig synderligt for sine "manglende" døtre. Og hvorfor skulle han det? Mange steder i delstaten, ja, ud over hele landet, eliminerer man pigebørn, enten ved kønsbestemt abort eller ved spædbørnsdrab, og det foregår i det store og hele uden at det bliver fordømt, opdaget eller straffet, og uden at nogen sørger over det. "Man slår pigebarnet ihjel ved at man lægger en sandsæk over dets ansigt, eller man kvæler det bare," forklarer Ranu. "Fænomenet er ikke sjældent; det sker uden nogen form for forhindringer."

Læs videre i artiklen om hvordan moderne fosterdiagnostik hjælper til at udskille selv sene pigefostre (fx ved ultralydsscanninger) og abortere dem; og om hvordan denne udvælgelse har ført til en skæbnesvanger mangel på kvinder. Man er i visse områder helt nede på kun 7 piger per 10 fødte drengbørn ...

Patricia Leidl

Fundet på
<http://www.unfpa.org/news/news.cfm?ID=690&Language=1>